

ΑΔΑ: ΒΕ2ΨΧ-ΙΔ7

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ
ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

Αθήνα 26 Μαρτίου 2013

Αριθμ. Πρωτ.:
ΔΟΑ/οικ. 8638

Ταχ. Διεύθυνση: Βασ. Σοφίας 15
Ταχ. Κώδικας: 106 74 Αθήνα
FAX: 213-131.3117
Πληροφορίες: Δεβετζή Μαριωρή
Βουτσινάς Κωνσταντίνος
Σιδέρη Σοφία
Τηλέφωνα: 2131313121, -133, -109
E-mail: s.sideri@ydmed.gov.gr

Προς: Αποδέκτες Πίνακα Διανομής
(Η αποστολή με ηλεκτρονικό
ταχυδρομείο)

ΘΕΜΑ: Μείωση των υπογραφών στις διοικητικές πράξεις και στα διοικητικά έγγραφα

A. Εισαγωγή

Στο πλαίσιο της πολιτικής που εφαρμόζει το Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για την αντιμετώπιση της πολυπλοκότητας των διοικητικών υποθέσεων, την επιτάχυνση του διοικητικού έργου και τη μείωση του διοικητικού κόστους, μέσω δράσεων που στοχεύουν στην απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών και τη βελτίωση του κανονιστικού περιβάλλοντος, θεωρούμε ως άμεσης προτεραιότητας ενέργεια **τη μείωση των υπογραφών στις κανονιστικές πράξεις και τα διοικητικά έγγραφα, ώστε να μην υπερβαίνουν τις τρεις.**

Ειδικότερα με τον περιορισμό των υπογραφών και κατά συνέπεια και των οργάνων που συμπράττουν σε μια ενέργεια, επιτυγχάνεται:

- η επίσπευση του διοικητικού έργου
- η αύξηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της Δημόσιας Διοίκησης
- η ορθολογικοποίηση και απλούστευση των διαδικασιών λήψης των αποφάσεων
- η διευκόλυνση των ιεραρχικά προϊστάμενων οργάνων στην άσκηση των επιτελικού χαρακτήρα αρμοδιοτήτων τους με τη μείωση των λειτουργικών τους αρμοδιοτήτων
- η ενίσχυση της ατομικής ευθύνης των στελεχών

Για την αντιμετώπιση της πληθώρας των υπογραφών στα διοικητικά όργανα είχαν θεσπισθεί κατά το παρελθόν (1990) σχετικές ρυθμίσεις, η εφαρμογή τους όμως με το χρόνο ατόνησε με αποτέλεσμα την επανεμφάνιση του προβλήματος.

B. Ο κανόνας των τριών υπογραφών

1. Νομοθετική πρόβλεψη και τρόπος υλοποίησης

Υπενθυμίζουμε ότι, σύμφωνα με ρητή επιταγή της παρ. 1 του άρθρου 81 του ν.1892/1990 (ΦΕΚ Α'101)¹, **με τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από ιεραρχικά προϊστάμενα**

¹ Βλέπε την ανωτέρω διάταξη στο Παράρτημα 1

σε ιεραρχικά υφιστάμενα όργανα της διοίκησης κάθε διοικητική πράξη ή έγγραφο δεν επιτρέπεται να φέρει περισσότερες από τρεις υπογραφές, δηλ. δύο προσυπογραφές και την τελική υπογραφή του αρμόδιου οργάνου που λαμβάνει την απόφαση.

Για την επίτευξη του στόχου της μείωσης των υπογραφών στις διοικητικές πράξεις και έγγραφα, σύμφωνα με τις πιο πάνω ρυθμίσεις, θα πρέπει, κατά την έκδοση των εξουσιοδοτικών αποφάσεων (βάσει των διατάξεων του άρθρου 54 του Κώδικα της Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ΠΔ 63/ 2005²), τις οποίες καλείστε να επανεκδώσετε λαμβάνοντας υπόψη τον παραπάνω κανόνα, να μεταβιβάζετε αρμοδιότητες σε όσο το δυνατόν πλησιέστερα προς τη βάση της διοικητικής πυραμίδας όργανα.

Για παράδειγμα αναφέρουμε, ενδεικτικά, ορισμένες κατηγορίες ομοειδών διοικητικών πράξεων και εγγράφων στις οποίες πρέπει να περιοριστούν οι υπογραφές.

α) Στην περίπτωση υποθέσεων που έχουν προηγούμενα κριθεί από αρμόδιο συλλογικό όργανο, και κατά συνέπεια οι επί πλέον υπογραφές από άλλα όργανα έχουν απλά τυπικό και μόνο χαρακτήρα, πρέπει να ολοκληρώνονται με την υπογραφή ενός, κατά το δυνατόν, υπηρεσιακού οργάνου.

β) Όπου για τη λήψη της απόφασης αρκεί η διαπίστωση ότι συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις και δεν υπάρχουν περιθώρια διακριτικής ευχέρειας, πρέπει οι υποθέσεις αυτές να επαναξιολογηθούν και να ολοκληρώνονται με την υπογραφή του αρμόδιου προϊσταμένου τμήματος ή του προϊσταμένου Διεύθυνσης.

γ) Όλες οι συνήθεις τρέχουσες υποθέσεις θα πρέπει να αρχίζουν και να ολοκληρώνονται σε ιεραρχικό επίπεδο όσο το δυνατόν πλησιέστερο προς τη βάση της διοικητικής πυραμίδας. Οι προϊστάμενοι Τμημάτων θα πρέπει να έχουν δικαίωμα τελικής υπογραφής για τη διεκπεραίωση όλων των απλών και τρεχουσών υποθέσεων για τις οποίες υπάρχει παγιωμένη πρακτική στην υπηρεσία τους.

δ) Αποφάσεις και εντολές που αφορούν δαπάνες, εγκρίσεις, αναλήψεις πιστώσεων, προκηρύξεις δημόσιου τακτικού διαγωνισμού ή απευθείας αναθέσεις έργων, αποφάσεις κατακύρωσης αποτελεσμάτων διαγωνισμών και συμβάσεις δεν θα πρέπει να φθάνουν για υπογραφή στον Υπουργό ή στον Υφυπουργό ή στο Γενικό Γραμματέα, παρά μόνο σε περιπτώσεις έργων ή προμηθειών εξοπλισμού μείζονος σημασίας και υψηλής δαπάνης σε σχέση με το συνολικό ύψος των εγγεγραμμένων αντίστοιχων πιστώσεων στον προϋπολογισμό του οικείου υπουργείου.

2. Δυνατότητα εξαίρεσης από τον κανόνα

Κατ' εξαίρεση και μόνο στην περίπτωση που ειδικοί και συγκεκριμένοι λόγοι επιβάλλουν τυχόν απόκλιση από τον κανόνα των τριών υπογραφών ορισμένων πράξεων ή εγγράφων, θα πρέπει αυτές να περιληφθούν στις κοινές αποφάσεις του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του αρμόδιου κάθε φορά Υπουργού που εκδίδονται σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου και νόμου (παρ. 2 του άρθρου 81 του ν.1892/1990)³.

Οι ειδικοί λόγοι που επιτρέπουν την εξαίρεση ορισμένων διοικητικών πράξεων ή εγγράφων, μπορεί να είναι λ.χ. η εξαιρετική σοβαρότητα των ρυθμιζόμενων θεμάτων, (π.χ. πράξεις που σχετίζονται με την προστασία ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών, τον κοινοβουλευτικό έλεγχο, τη χρηστή διαχείριση του δημόσιου χρήματος), ή η ύπαρξη ειδικής νομοθετικής ρύθμισης που ορίζει συγκεκριμένο ανώτατο όργανο αρμόδιο για την υπογραφή χωρίς να παρέχει τη δυνατότητα μεταβίβασης (π.χ. πράξεις σχετικές με την

² Βλέπε την ανωτέρω διάταξη στο Παράρτημα 2

³ Βλέπε την ανωτέρω διάταξη στο Παράρτημα 1

πειθαρχική διαδικασία), ή η ιδιαιτερότητα της διοικητικής διάρθρωσης του φορέα στο πλαίσιο του οποίου εκδίδεται η διοικητική πράξη (π.χ. η περαιτέρω διάρθρωση τμημάτων σε γραφεία).

Οι διοικητικές πράξεις και τα έγγραφα που θα εξαιρεθούν πρέπει να αναγράφονται συγκεκριμένα στις οικείες κοινές υπουργικές αποφάσεις (κυα) και για κάθε μια από τις εξαιρούμενες πράξεις πρέπει οπωσδήποτε να αναφέρονται οι ειδικοί λόγοι που επιβάλλουν την εξαίρεσή τους.

Για όσες πράξεις ή έγγραφα ή κατηγορίες διοικητικών πράξεων ή εγγράφων εξαιρεθούν, πάντως, κατά τα ανωτέρω, πρέπει να γίνει προσπάθεια περιορισμού των υπογραφών τους στις απολύτως απαραίτητες, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 81 του ν.1892/1990⁴, με τη μεταβίβαση της σχετικής αρμοδιότητας από τον Υπουργό στο Γενικό Γραμματέα ή τον οικείο Γενικό Δ/ντή.

Σημειώνουμε ότι οι πιο πάνω αποφάσεις, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 81 του ν.1892/1990⁵, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 16 του ν.2026/1992, δεν είναι δυνατόν να επανεκδοθούν ή να τροποποιηθούν πριν την παρέλευση ενός τουλάχιστον έτους, από την έκδοση ή την τελευταία τροποποίησή τους.

Γ. Μεταβίβαση της εξουσίας υπογραφής ΚΥΑ από τους συμπράττοντες Υπουργούς σε ιεραρχικά κατώτερα όργανα

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 1943/1991⁶, προκειμένου περί υπουργικών αποφάσεων κανονιστικού ή ατομικού περιεχομένου, για την έκδοση των οποίων απαιτείται, κατά τις κείμενες διατάξεις, η σύμπραξη περισσότερων υπουργών, είναι δυνατό με κοινές αποφάσεις, δημοσιευόμενες στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, του Υπουργού ΔΙΜΗΔ και των συμπραττόντων υπουργών, να μεταβιβάζεται στους Γενικούς Γραμματείς ή στους προϊστάμενους Γεν. Δ/σης ή Διεύθυνσης η εξουσία να υπογράφουν τις αποφάσεις αυτές.

Διευκρινίζεται ότι η μεταβίβαση στα ανωτέρω όργανα της εξουσίας να υπογράφουν «με εντολή υπουργού» κοινές αποφάσεις που εκδίδονται από αυτούς ενεργείται πάντοτε προς όργανα του ίδιου ιεραρχικού επιπέδου, π.χ. Γενικούς Γραμματείς ή προϊστάμενους Γενικών Διευθύνσεων και Δ/σεων.

Δ. Ενέργειες Υπουργείων

Συνοψίζοντας τα πιο πάνω, τα Υπουργεία πρέπει να προβούν στις ακόλουθες ενέργειες:

1) Κατάρτιση των αποφάσεων μεταβίβασης των αρμοδιοτήτων κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 54 του κώδικα της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ΠΔ 63/ 2005 (ΦΕΚ Α'98), λαμβάνοντας υπόψη τις ρυθμίσεις των κατωτέρω κοινών υπουργικών αποφάσεων και του κανόνα των τριών υπογραφών, και κοινοποίησή τους στη Διεύθυνση Οργανωτικής Ανάπτυξης της ΓΓΔΔΗΔ για ενημέρωση.

2) Κατάρτιση των κοινών υπουργικών αποφάσεων εξαίρεσης από τον κανόνα των τριών υπογραφών, κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 2 του άρθρου 81 του ν.1892/1990 (ΦΕΚ Α'101) και αποστολή τους στη Διεύθυνση Οργανωτικής Ανάπτυξης του ΥΔΙΜΗΔ για επεξεργασία και συνυπογραφή από τον Υπουργό ΔΙΜΗΔ.

⁴ Βλέπε την ανωτέρω διάταξη στο Παράρτημα 1

⁵ Βλέπε την ανωτέρω διάταξη στο Παράρτημα 1

⁶ Βλέπε την ανωτέρω διάταξη στο Παράρτημα 3

3) Κατάρτιση, όσο το δυνατόν πιο σύντομα, των κοινών υπουργικών αποφάσεων για τη μεταβίβαση της εξουσίας υπογραφής στις κοινές υπουργικές αποφάσεις, με τη συνεργασία των κατά περίπτωση συναρμόδιων υπουργείων, κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν.1943/1991(ΦΕΚ Α'50) και αποστολή τους στη Διεύθυνση Οργανωτικής Ανάπτυξης του ΥΔΙΜΗΔ για επεξεργασία και συνυπογραφή από τον Υπουργό ΔΙΜΗΔ.

Όπως γίνεται φανερό η κατάρτιση των πιο πάνω αποφάσεων (ειδικά των αναφερομένων στις παραγράφους 1 και 2) θα πρέπει να προχωράει παράλληλα, δεδομένης της αλληλεξάρτησης τους.

Παρακαλούμε, για την ολοκλήρωση των πιο πάνω ενεργειών το ταχύτερο δυνατόν και πάντως το αργότερο έως 31.05.2013.

Πρέπει να επισημανθεί ότι η προσπάθεια περιορισμού των υπογραφών, σύμφωνα με τα πιο πάνω, με τις απαραίτητες προσαρμογές, αφορά και τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις καθώς και τα ΝΠΔΔ και τους ΟΤΑ α' και β' βαθμού. Τα όργανα διοίκησης των φορέων αυτών (Γενικοί Γραμματείς Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, Διοικητές, Περιφερειάρχες και Δήμαρχοι) κατά την κατάρτιση των αποφάσεων μεταβίβασης αρμοδιοτήτων πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον κανόνα των τριών υπογραφών.

Παρακαλούμε, τις αρμόδιες υπηρεσίες των Υπουργείων να διαβιβάσουν την εγκύκλιο αυτή στα ΝΠΔΔ που εποπτεύουν. Παρακαλούμε επίσης τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις να πράξουν το ίδιο όσον αφορά τόσο τα ΝΠΔΔ όσο και τους ΟΤΑ α' και β' βαθμού που εποπτεύουν.

Ο Υπουργός

Αντώνης Μανιτάκης

Συνημμένα:
3 Παραρτήματα

Παραρτήματα

(1)

**Νόμος 1892/1990 (ΦΕΚ Α' 101)
Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις**

Άρθρο 81 Περιορισμός υπογραφών

1. Προς το σκοπό της ενίσχυσης της αποκέντρωσης με τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από ιεραρχικά προϊστάμενα σε ιεραρχικά υφιστάμενα όργανα της διοίκησης, κάθε διοικητική πράξη ή έγγραφο δεν επιτρέπεται να φέρει πάνω από δύο προσυπογραφές και την τελική υπογραφή του αρμόδιου οργάνου.

2. Με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και του αρμόδιου κατά περίπτωση υπουργού, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δύναται να εξαιρούνται από τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου αυτού συγκεκριμένες διοικητικές πράξεις ή έγγραφα ή κατηγορίες διοικητικών πράξεων ή εγγράφων εφ' όσον ειδικοί λόγοι, που αναφέρονται υποχρεωτικά στην απόφαση αυτή, να επιβάλλουν την εξαίρεση αυτή.

3. Με την ίδια απόφαση της παρ. 2 του άρθρου αυτού περιορίζονται στον απολύτως αναγκαίο αριθμό οι προσυπογραφές που φέρει κάθε εξαιρούμενη διοικητική πράξη ή έγγραφο ή κατηγορία διοικητικών πράξεων ή εγγράφων.

"4. Οι αποφάσεις της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού μπορεί να επανεκδίδονται ή να τροποποιούνται μετά παρέλευση ενός τουλάχιστον έτους, από την έκδοση ή την τελευταία τροποποίησή τους".

***Η εντός " " παράγραφος 4 αντικαταστάθηκε ως άνω διά του άρθρου 16 παρ. 3 του Ν. 2026/1992 (Α 43).

5. Η ισχύς της παρ. 1 του άρθρου αυτού αρχίζει τέσσερις μήνες μετά τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 54

Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων

1. Οι υπουργοί, αναπληρωτές υπουργοί και υφυπουργοί μπορούν με απόφασή τους που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως να μεταβιβάζουν στο γενικό γραμματέα του υπουργείου, σε γενικούς γραμματείς που προΐστανται γενικών γραμματειών, σε ειδικούς γραμματείς, σε διευθυντές και γενικά σε προϊστάμενους υπηρεσιακών μονάδων ορισμένες αρμοδιότητές τους ή το δικαίωμα να υπογράφουν κατά περίπτωση "με εντολή υπουργού" ή "με εντολή υφυπουργού".

Τη δυνατότητα μεταβίβασης προς τους προϊστάμενους υπηρεσιών που ενδεχόμενα υπάγονται σε αυτούς ή στον προϊστάμενο του πολιτικού γραφείου τους έχουν και οι αντιπρόεδροι της Κυβέρνησης, ο αναπληρωτής υπουργός του Πρωθυπουργού και ο υφυπουργός στον Πρωθυπουργό, καθώς και οι υπουργοί Επικρατείας. Ως προϊστάμενοι υπηρεσιακών μονάδων κατά το πρώτο εδάφιο θεωρούνται και οι αρχηγοί επιτελείων των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού και του Πυροσβεστικού Σώματος, καθώς και οι διοικητές μεγάλων μονάδων των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας.

Άρθρο 29 παρ.1 ν. 1558/1985

Άρθρο 79 παρ.1 ν. 1943/1991

2. Σε περίπτωση έκδοσης διοικητικής πράξης με βάση την προηγούμενη παράγραφο πρέπει να αναφέρεται στο προοίμιο η εξουσιοδοτική πράξη.

Άρθρο 29 παρ.2 ν. 1558/1985

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, μπορεί αρμοδιότητα ή δικαίωμα υπογραφής "με εντολή", που μεταβιβάζεται κατά την παρ. 1, να ασκείται και από το μεταβιβάζον διοικητικό όργανο.

Άρθρο 7 παρ. 4 ν. 1943/1991

Άρθρο 23 παρ. 1 ν. 1558/1985, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 5 ν. 3242/2004

α) Η υπουργική απόφαση, η έκδοση της οποίας προβλέπεται στην παρ. 3 του άρθρου 54 του π.δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98 Α'), σχετικά με την αρμοδιότητα ή δικαίωμα υπογραφής "με εντολή", που μπορεί να ασκείται και από το μεταβιβάζον διοικητικό όργανο, εκδίδεται εφεξής μόνο από τον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό".

Σύμφωνα με τα ανωτέρω η υπουργική απόφαση της παρ. 3, εκδίδεται εφεξής μόνο από τον κατά περίπτωση αρμόδιο υπουργό.

4. Η απόφαση μεταβίβασης αρμοδιότητας ή του δικαιώματος υπογραφής κατά την παρ. 1 εξακολουθεί να ισχύει μέχρι την ανάκλησή της από το αρμόδιο όργανο και αν αυτός που την εξέδωσε παύσει να υπάρχει.

Άρθρο 29 παρ.4 ν. 1558/1985

Νόμος 1943/1991 (ΦΕΚ Α' 50)
Εκσυγχρονισμός της οργάνωσης και λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης,
αναβάθμιση του προσωπικού της και άλλες συναφείς διατάξεις.

Άρθρο 7

Μεταβίβαση εξουσίας υπογραφής - Περιορισμός συναρμοδιοτήτων

1. Προκειμένου περί υπουργικών αποφάσεων κανονιστικού ή ατομικού περιεχομένου, για την έκδοση των οποίων απαιτείται, κατά τις κείμενες διατάξεις, η σύμπραξη περισσότερων υπουργών, είναι δυνατό με κοινές αποφάσεις, δημοσιευόμενες στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και των συμπραττόντων υπουργών, να μεταβιβάζεται στους γενικούς γραμματείς ή στους γενικούς διευθυντές ή στους προϊσταμένους διεύθυνσης η εξουσία να υπογράφουν τις αποφάσεις αυτές.

Η μεταβίβαση αυτή ενεργείται προς όργανα του ίδιου ιεραρχικού επιπέδου.

2. ....

3. Με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και του αρμόδιου κατά περίπτωση υπουργού, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να τροποποιούνται οι δυνάμει του άρθρου 81 του ν. 1892/1990 εκδοθείσες αποφάσεις, ώστε να περιορίζεται ο αριθμός των υπογραφών στις διοικητικές πράξεις ή έγγραφα που έχουν εξαιρεθεί με τις αποφάσεις αυτές.

4. Με απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, δύναται αρμοδιότητα ή δικαίωμα υπογραφής "με εντολή", που μεταβιβάζεται κατά την παρ. 1 του άρθρου 29 του ν. 1558/1985, να ασκείται και από το μεταβιβάζον διοικητικό όργανο.

5. Κάθε υπάλληλος, που προσυπογράφει οποιοδήποτε έγγραφο ή πράξη, οφείλει να θέτει παραπλεύρως της προσυπογραφής του την ακριβή ημερομηνία κατά την οποία προσυπέγραψε.

6. ....

7. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος άρθρου, οι αποφάσεις της παρ. 1 και τα π.δ/γματα των παρ. 2 και 6 εκδίδονται μέσα σε τέσσερις μήνες από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

8. Καταργούνται το άρθρο 1, η περίπτ. α' της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 865/1979 και η παρ. 3 του άρθρου 29 του ν. 1558/1985.